betreft dus zowel het deliberatieve als het besluitvormende luik van de collegiale werking. In praktische termen impliceert dit dat de bestuurder zich voor de behandeling van het betrokken agendapunt uit de vergadering terugtrekt, zodat ook de feitelijke beïnvloeding van de besluitvorming zoveel mogelijk wordt vermeden.

52. Indien alle leden van het bestuursorgaan door een belangenconflict zijn getroffen, komt de collegiale besluitvorming op bestuursniveau tot stilstand. In dat geval moet de voorgenomen beslissing of verrichting aan de algemene vergadering worden voorgelegd. Ingeval de algemene vergadering de beslissing of verrichting goedkeurt, kan het bestuursorgaan ze uitvoeren.[27]

B. BV of CV met meerdere individueel bevoegde bestuurders

53. Gelijkaardige regels gelden zoals bij een collegiaal bestuur in een BV of CV (art. 5:76, § 1 WVV en art. 6:64, § 1 WVV). Er geldt dus een voorafgaande meldingsplicht door de bestuurder die met een belangenconflict wordt geconfronteerd aan de overige bestuurders, die vervolgens samen moeten besluiten (ook al zijn ze individueel bevoegd) of ze de beslissing of verrichting gaan uitvoeren.[28]

C. Duaal bestuursorgaan

54. In vennootschappen die voor een duaal bestuursmodel hebben geopteerd, moet een onderscheid worden gemaakt tussen een belangenconflict binnen de raad van toezicht en een belangenconflict binnen de directieraad. In het eerste geval geldt de procedure van artikel 7:115 WVV, die inhoudelijk nauw aansluit bij de klassieke regeling voor het collegiale bestuursorgaan in artikel 7:96 WVV. In het tweede geval wordt de besluitvorming verschoven naar de raad van toezicht overeenkomstig artikel 7:117 WVV. Indien daar een belangenconflict rijst in hoofde van één of meer leden van de raad van toezicht, wordt opnieuw de specifieke regeling van artikel 7:115 WVV toegepast. De bevoegdheidsverschuiving binnen het duale model illustreert dat de wetgever vooral beoogt het conflicterende orgaan uit het beslissingsproces te verwijderen zonder de bestuursstructuur zelf te ontwrichten.

D. Enige bestuurder (BV's en NV's)

55. Indien de vennootschap wordt bestuurd door één enkele bestuurder, kan de gebruikelijke techniek van interne neutralisering uiteraard niet spelen. Daarom bepalen de artikelen 5:76, § 3, 6:64, § 3 en 7:102 WVV dat de beslissing in geval van een belangenconflict moet worden voorgelegd aan de algemene vergadering. Keurt die vergadering de verrichting of beslissing goed, dan kan de enige bestuurder tot uitvoering overgaan.

56. Een bijzondere hypothese doet zich voor wanneer de enige bestuurder tevens de enige aandeelhouder is. Dan is een verwijzing naar de algemene vergadering louter formeel en wordt toegelaten dat de betrokkene zelf beslist. Dit geldt niet in een NV waar de enige bestuurder

27 Braeckmans H. en Houben R., *Handboek vennootschapsrecht*, Intersentia, 2021, 283.
28 Braeckmans H. en Houben R., *Handboek vennootschapsrecht*, Intersentia, 2021, 283.

een rechtspersoon is met een collegiaal bestuursorgaan dat een beslissing moet nemen of zich over een verrichting moet uitspreken waarbij een lid van dat bestuursorgaan geconflicteerd is. De procedure in artikel 7:96 WVV voor een NV met een collegiaal bestuur of een monistisch bestuur of in artikel 7:117 WVV in geval van een NV met duaal bestuur, is dan van toepassing.

§ 3. Berekening van de meerderheid en het aanwezigheidsquorum

57. De eigenlijke toegevoegde waarde van dit advies ligt in de verduidelijking van de vraag hoe de belangenconflictregeling doorwerkt bij de besluitvorming in een collegiaal bestuursorgaan. Meer bepaald rijst de vraag of bestuurders die wegens een tegenstrijdig belang niet mogen deelnemen aan de beraadslaging en stemming, niettemin moeten worden meegerekend voor het aanwezigheidsquorum en, zo ja, in welke mate zij nog relevant zijn voor de berekening van de vereiste meerderheid. Het CASAVV vertrekt daarbij, behoudens een afwijkende statutaire regeling, van een principieel onderscheid tussen enerzijds de vaststelling van het aanwezigheidsquorum en anderzijds de bepaling van de vereiste meerderheid.

58. In de statuten kunnen regels bepaald worden over het aanwezigheidsquorum en de wijze hoe dit moet worden berekend. Bij gebrek aan statutaire bepalingen heeft het CASAVV getracht juridische zekerheid te verschaffen.

Hierbij kon volgens het comité gedacht worden aan drie verschillende strekkingen.

A. Eerste strekking: terugverwijzing van de beslissing naar de algemene vergadering

59. De eerste strekking houdt in dat de geconflicteerde bestuurders niet mee zouden tellen in de teller (aanwezige bestuurders), maar wel in de noemer (totaal aantal bestuurders). Mocht het quorum niet worden bereikt omdat bepaalde bestuurders zich in een belangenconflict bevinden en zich moeten onthouden, moet de beslissing worden voorgelegd aan de algemene vergadering, net zoals wanneer alle bestuurders in een belangenconflict zouden verkeren.[29]

60. Volgens het comité kan deze strekking in de rechtsleer weinig bijval vinden aangezien het WVV niet expliciet voorziet in een verwijzing van het besluit naar de algemene vergadering, tenzij alle bestuurders zich in een belangenconflict bevinden en niet wanneer slechts een deel van de bestuurders zich in een dergelijke situatie bevindt.[30] Verder haalde het comité aan dat de bevoegdheden van de algemene vergadering specifiek aan haar zijn toegekend. De algemene vergadering een bevoegdheid toekennen die haar niet bij wet is toegekend, zou tegen de wet ingaan.

29 Willermain D., 'La société à responsabilité limitée : au-delà de la suppression du capital', *TBH* 2018/9, 1005; Simonart V., *Le nouveau régime des conflits d'intérêt* in *La société à responsabilité limitée*, Larcier, 2019, 158.

30 Pottier E. en Mouzon E., 'Les transactions entre une société cotée et des parties liées à l'aune de la directive SRD II et de sa transposition en droit belge par la loi du 28 avril 2020', *TBH* 2020/5, 623-624.

B. Tweede strekking: besluit van het bestuursorgaan door het aanwezigheidsquorum te berekenen zonder rekening te houden met bestuurders die in een belangenconflict verkeren

61. De tweede strekking houdt in dat bij een belangenconflict de beslissing bij het bestuursorgaan dient te blijven en niet wordt voorgelegd aan de algemene vergadering.[31] De berekening van het quorum gebeurt wel op een andere manier: voor de berekening van het aanwezigheidsquorum wordt geen rekening gehouden met de bestuurders die in een belangenconflict verkeren, noch in de teller, noch in de noemer.

62. Het comité kon zich ook in deze strekking niet vinden aangezien er geen wettelijke grondslag bestaat om het quorum op deze manier te berekenen, noch biedt deze strekking een oplossing als de statuten een aanwezigheidsquorum formuleren in termen van een minimumaantal aanwezige bestuurders (bv. een clausule die bepaalt dat ten minste drie bestuurders aanwezig moeten zijn).

C. Derde strekking: besluit van het bestuursorgaan waarbij rekening wordt gehouden met bestuurders die zich in een belangenconflict bevinden

63. De derde strekking kon het comité wel overtuigen. Deze strekking gaat ervan uit dat in geval van een belangenconflict de bestuurders die in een belangenconflict verkeren, worden meegeteld in de teller en de noemer. Zijn redenering hiervoor is dat het doel van het quorum zo wordt bereikt, namelijk de garantie dat een beslissing van het bestuursorgaan niet het gevolg is van de toevallige afwezigheid van bepaalde bestuurders. De bestuurders met een belangenconflict moeten dus als aanwezig worden beschouwd en worden meegeteld bij de berekening van het quorum.[32]

64. Het is belangrijk om een onderscheid te maken tussen de berekening van het quorum en de berekening van de meerderheid die nodig is om een besluit te nemen. De meerderheidsvereiste wordt voor elk afzonderlijk besluit als volgt berekend: bestuurders met een belangenconflict worden buiten de berekening gelaten. De teller vertegenwoordigt de positieve stemmen van bestuurders zonder belangenconflict, en de noemer het totale aantal uitgebrachte stemmen, zowel positief als negatief.

65. Bij gebrek aan andersluidende statutaire bepalingen moet bijgevolg volgens het comité bij een belangenconflict in het bestuursorgaan met een collegiaal bestuur rekening worden gehouden met de volgende regels:

31 Hirsch S. en Tissot N., 'Quelques réflexions en matière de conflits d'intérêts' in *Entre tradition et pragmatisme. Liber Amicorum Paul Alain Foriers*, Volume 2, Larcier, 2021, 1233.

32 Vos T., 'Belangenconflicten in het vennootschapsrecht: recente ontwikkelingen en toepassing op de kapitaalverhoging' in Hallemeesch N. (ed.), *Tendensen vennootschapsrecht 2023*, LeA, 2023, 15-17; Braeckmans H. en Houben R., *Handboek Vennootschapsrecht*, Intersentia, 2020, 285; Hellemans F. en Hulpiau P., 'Belangenconflicten in hoofde van bestuurders na het WVV: status quaestionis' in Cools S. (ed.), *Lessen na twee jaar WVV*, Roularta, 2022, 368-369.